KESKKONNAAMET

KORRALDUS

10.11.2026 nr DM-136357-13

Nurme Turvas tootmisala (KMIN-009) korrastamistingimuste esitamine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 81 lõike 3 ning tuginedes AS Nurme Turvas 20.04.2026 esitatud taotlusele, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Esitada AS-le Nurme Turvas (reg. kood 10315153) kuuluva Nurme Turvas tootmisala keskkonnaloa nr KMIN-009 alusel kaevandatud maa korrastamisprojekti koostamiseks järgmised korrastamistingimused:

1.1.1. Korrastatud maa sihtotstarve:
1.1.1.1. Korrastatud maa sihtotstarve määratakse vastavalt maakatastriseaduses sätestatule.
1.1.1.2. Turbatootmisala korrastada maksimaalses võimalikus ulatuses taastuvaks sooks (luua tingimused taassoostumiseks).

1.1.2. Uute pinnavormide nõlvade ja kaevandatud maa kujundamise nõuded:
1.1.2.1. Korrastatud ala reljeef peab olema võimalikult looduslähedane.
1.1.2.2. Korrastatavale alale tuleb taassoostumise soodustamiseks jätta vähemalt 0,2 m paksune jääkturba kiht, võimalusel säilitada maksimaalses mahus olemasolev taimkate. Jääkturba kiht koosneb hästilagunenud turbast, mistõttu on võimalik madalsoosuunaline korrastamine.
1.1.2.3. Turbatootmise lõppfaasis tuleb veel ammendamata aladele kaevandamise käigus jätta võimalikult ühtlase kõrgusega ala. Nii on võimalik korrastamist lihtsustada ja täiendavate paisude ja veetõkkevallide rajamisele kulutusi vähendada.
1.1.2.4. Tuleb eemaldada teenindusmaale tõstetud turbast vall, materjali kasutada kogujakraavi täitmiseks ning turbatootmisala piiravate nõlvade laugemaks muutmiseks;
1.1.2.5. Kaaluda Nurme V turbatootmisalalt eemaldatava sugekihi (eeldab kaevandamiseks vastava loa saamist) kasutamist korrastatavate alade bioloogilise taastamise toetamiseks, mis võimaldab kiirendada taimestumist ja soodustada looduslähedaste koosluste kujunemist taastatavatel tootmisväljakutel;
1.1.2.6. Rajada olemasolevale tootmisala tee servadesse metsane ala, mis parandab maastiku sidusust ning loob loomadele (sh ökodukti kasutavatele liikidele) sobivama ja varjulisema liikumiskeskkonna kogu piirkonnas.

1.1.3. Veerežiimi kujundamise nõuded:
1.1.3.1. Taastada soo ala veerežiim ja luua eeldused soo taastumiseks. Korrastataval alal tõsta

veetase turbapinna lähedale. Vajadusel näha ette leevendusmeetmed, et tootmisala ümbritsevatel kinnistutel veetase ei tõuseks.
1.1.3.2. Turbalasundi all lasuvat veepidet ei tohi rikkuda.

1.1.4. Lisatingimused:
1.1.4.1. Korrastamisprojekti koostamisel (ja vajadusel ka tööde läbiviimisel) tuleb konsulteerida vastavaid teadmisi ja kogemusi omava sooteadlasega ning looma-ökoloogiga. Lisaks tuleb kaasata ornitoloog ja hüdroloog, kes annavad eksperthinnangu kas ja millisel moel on võimalik tekitada tootmisalale madalaveeline üleujutatud ala, mis oleks sobilik veelindude elupaikadele ja sookooslused, mis oleksid sobilikud tedrele ja teistele soolindudele. Kui korrastamise käigus ilmnevad olulised ebasoodsad keskkonnamõjud, siis lahendatakse need operatiivselt ning kaasates asjaomaseid asutusi ja isikuid.
1.1.4.2. Veerežiimi muutmisel veetaseme tõstmiseks tuleb korrastamisprojekt kooskõlastada maaparandussüsteemi omanikuga ja veetaseme tõstmisest mõjutatud kinnistute omanikega.
1.1.4.3. Korrastamise lõpp-lahend ja väljastatavad korrastamistingimused tuleb kooskõlastada maaomaniku või selle volitatud asutusega.
1.1.4.4. Mäeeraldise ja selle teenindusmaa piiridesse kuuluvalt alalt tuleb likvideerida kõik keskkonnaohtu ja ala hilisematele kasutajatele ohtu kujutada võivad seadmed ja ehitised.
1.1.4.5. Kaevandatud maa korrastamisprojekt koostada vastavalt keskkonnaministri 07.04.2017 määruses nr 12 „Uuritud ning kaevandatud maa korrastamise täpsustatud nõuded ja kord, kaevandatud maa korrastamise projekti sisu kohta esitatavad nõuded ning maa korrastamise akti sisu ja vorm“ esitatud nõuetele;
1.1.4.6. Ammendatud tootmisväljakute korrastamisega tuleb alustada esimesel võimalusel;
1.1.4.7. Transpordiamet kaasata korrastamistööde etappidesse (sh projekti kooskõlastamisse).

2. ASJAOLUD

AS Nurme Turvas (reg. kood 10315153, aadress Pärnu maakond, Tori vald, Nurme küla, Lille, 85004) esitas 20.04.2026 Keskkonnaametile taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 21.04.2026 nr DM-136357-1) Lavassaare turbamaardla Nurme Turvas tootmisala korrastamistingimuste saamiseks. Ettevõttele kuulub maavara kaevandamist ja vee erikasutust võimaldav keskkonnaluba nr KMIN-009, mis kehtib kuni 10.06.2052, mille alusel kaevandatakse Lavassaare maardla (registrikaart 197) Nurme Turvas tootmisala mäeeraldisel vähe- ja hästilagunenud turvast.

Nurme Turvas tootmisala asub Pärnu maakonnas Tori vallas Nurme külas kinnistutel Nurme turbaraba 1 (73001:001:0330), Nurme turbaraba 2 (73001:001:0310) ja Nurme turbaraba 3 (73001:001:0320), millede riigivara valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet. Mäeeraldise teenindusmaa pindala on 278,79 ha ja mäeeraldise pindala on 276,55 ha.

Keskkonnaloale nr KMIN-009 on kaevandatud maa kasutamise otstarbeks märgitud tingimuste loomine soo taastumiseks.

3. KAALUTLUSED KORRASTAMISTINGIMUSTE ESITAMISEL

3.1. Õiguslik alus

Maapõueseaduse (*MaaPS*) § 80 lõike 1 ja § 81 alusel peab kaevandamisloa omaja kaevandatud maa korrastama tehnoloogia seisukohalt otstarbekal ajal. Kaevandatud maa korrastatakse kaevandatud maa korrastamise projekti (edaspidi *korrastamisprojekt*) alusel. Korrastamisprojekti koostamise korraldab kaevandamisloa omaja Keskkonnaameti esitatud korrastamistingimustest lähtuvalt.

MaaPS § 81 lõike 4 kohaselt peab Keskkonnaamet korrastamistingimusi esitades lähtuma keskkonnamõju hindamise soovitustest, kui keskkonnamõju on hinnatud, kaevandamisloale kantud korrastamise suunast, maaomaniku ja kohaliku omavalitsuse arvamustest. Põhjendatud juhul võib lähtuda korrastamistingimusi esitades ka muust korrastamise suunast, kui selle mõju on keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise raames hinnatud.

Lisaks Keskkonnaameti poolt esitatud korrastamistingimustele tuleb korrastamisprojekti koostamisel lähtuda keskkonnaministri 07.04.2017 määrusega nr 12 „Uuritud ning kaevandatud maa korrastamise täpsustatud nõuded ja kord, kaevandatud maa korrastamise projekti sisu kohta esitatavad nõuded ning maa korrastamise akti sisu ja vorm“ sätestatud nõuetest.

Keskkonnaamet küsis MaaPS § 81 lõike 5 alusel 21.09.2026 kirjaga nr DM-136357-2 kohaliku omavalitsuse (Tori Vallavalitsus) ja maaomaniku (riigivaravalitseja volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet) arvamust Nurme Turvas tootmisala korrastamistingimuste esitamiseks.

Maa- ja Ruumiametil vastuväited puudusid.

Tori Vallavalitsus pikendas 24.09.2026 kirjaga nr 5-1/3088-1 (registreeritud KOTKAS-s 25.09.2026 nr DM-136357-4) vastamistähtaega kuni 20.10.2026.

Keskkonnaamet nõustus 25.09.2026 kirjaga nr DM-136357-5 vastamistähtaja pikendamisega ning pikendas ka menetlustähtaega kuni 17.11.2026 ja keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega kuni 04.11.2026.

Transpordiamet esitas 05.10.2026 kirjaga nr 8-5/26/16759-2 (registreeritud KOTKAS-s 06.10.2026 nr DM-136357-6) arvamuse, et *arvestades Nurme Turvas tootmisala korrastamistingimuste otsuse eelnõus toodud, Transpordiametil täiendavad ettepanekud puuduvad ning nõustume Nurme Turvas tootmisalale korrastamistingimuste väljastamisega. Juhime tähelepanu, et maardla ala asub riigitee nr 4 Tallinna-Pärnu-Ikla tee km 117-120 kaitsevööndi vahetus läheduses, mis konkreetse tee puhul on mõlemal pool teed äärmise sõiduraja välimisest servast 50 meetrit. Seega palume Transpordiamet kaasata edasistesse korrastamistöödega seotud etappidesse, sh projekti kooskõlastamisse, sest ette on näha veetaseme muutmist, mis võib mõjutada tee või selle kaitsevööndi seisukorda.*

Eeltoodust lähtuvalt lisas Keskkonnaamet täiendava lisatingimuse:

- Transpordiamet kaasata korrastamistööde etapidesse (sh projekti kooskõlastamisse).

Tori Vallavalitsus edastas 19.10.2026 kirjaga 1-3/83 (registreeritud KOTKAS-s dokumendina nr DM-136357-7) Tori Vallavolikogu 15.10.2026 otsuse nr 83, milles vallavolikogu nõustus Nurme Turvas tootmisala korrastamistingimuste esitamise eelnõuga tingimusel, et seda täiendatakse OÜ Inseneribüroo STEIGER koostatud „Taotletava Nurme V turbatootmisala ja sellega piirneva rohevõrgustiku eksperthinnang“ (töö nr 26/5499) esitatud ettepanekute alusel, sealhulgas nähakse lisatingimusena ette loomaökoloogi kaasamise kohustus.

Keskkonnaamet arvestab kohaliku omavalitsuse otsusega ning viib sisse vastavad muudatused.

Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 40 lõikele 1 tuleb enne haldusakti andmist menetlusosalistele võimaluse esitada oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet edastas 21.09.2026 kirjaga nr DM-136357-2 korrastamistingimuste eelnõu tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks AS-le Nurme Turvas.

AS Nurme Turvas arvamust ei avaldanud.

Keskkonnaamet küsis 26.10.2026 kirjaga nr DM-136357-10 Nurme Turvas tootmisala (keskkonnaluba nr KMIN-009) korrastamistingimuste otsuse täiendatud eelnõu kohta arvamust, vastamistähtajaga 09.11.2026.

AS Nurme Turvas esitas 30.10.2026 (registreeritud KOTKAS-s dokumendina nr DM-136357-11) arvamuse punkti 1.1.4.1 sõnastuse kohta:

Punkt 1.1.4.1 - Lisaks tuleb kaasata ornitoloog ja hüdroloog, kes annavad eksperthinnangu kas ja millisel moel on võimalik tekitada tootmisalale madalaveeline üleujutatud ala, mis oleks sobilik tedrele ning ka teistele soolinnustikule (eksperdid kooskõlastada Keskkonnaametiga).

Meile teadaolevalt teder ei kasuta madalaveelisi üleujutatud alasid, kuid talle sobivad turbapinna lähedase veetasemega avatud ja mosaiiksed alad. Palume antud punkt sõnastada nii, et oleks selge, et madala üleujutatud ala tekitamine toetab veelindude elupaiku, tedrele ja teistele soolindudele aga sobivad veetaseme tõstmise järel turbapinna lähedale arenevad avatud sookooslused.

Keskkonnaamet viis sisse vastavad täiendused ning eemaldab lause osa "*eksperdid kooskõlastada Keskkonnaametiga*", kuna eraldi eksperte ei kooskõlastata.

Transpordiamet esitas 10.11.2026 kirjaga nr 8-5/26/16759-5 (registreeritud KOTKAS-s dokumendina nr DM-136357-12), et *täiendavad ettepanekud puuduvad ning nõustume Nurme Turvas tootmisalale korrastamistingimuste väljastamisega. Korrastamistingimuste esitamise täiendatud eelnõus on arvestatud Transpordiameti poolt 05.10.2026 kirjas nr 8-5/26/16759-2 saadetud kirjas tooduga.*

3.2. Keskkonnamõju hindamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*KeHJS*) § 6 lõike 2 punkti 2 ja § 27 lõike 1 kohaselt annab Keskkonnaamet eelhinnangu selle kohta, kas kaevandatud maa korrastamisel on oluline keskkonnamõju. KeHJS § 2^2 sätestab, et keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

KeHJS § 6 lõike 2 loetelu on § 6 lõike 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ (*määrus*). Määruse § 3 punkti 12 kohaselt tuleb keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang anda turba mehhaniseeritud kaevandamisega rikutud maa korrastamise korral.

Eelhinnangu andmisel on lähtutud KeHJS § 6^1 sätestatud kriteeriumitest.

Lähtudes KeHJS § 11 lõikest 2 jättis Keskkonnaamet 23.10.2026 kirjaga nr DM-136357-9 „Nurme Turvas tootmisala (KMIN-009) korrastamistingimuste andmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine” algatamata keskkonnamõju hindamise Nurme Turvas tootmisala korrastamistingimuste taotlusele. Loa andja on seisukohal, et keskkonnamõju hindamine tuli jätta algatamata, kuna:

- kavandatav tegevuskoht ei asu Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava korrastamisega ei mõjutata ebasoodsalt Natura 2000 võrgustiku alasid;
- puudub negatiivne mõju kaitsealustele loodusobjektidele, sh liikide elupaikadele;
- eelhindamise tulemusena selgus, et korrastamisega ei ületata eeldatavalt piirmäärasid müra, tolmu ja vibratsiooni osas;
- korrastamisega taastatakse maa-ala kvalitatiivne ilme ning soodsad tingimused märgala tekkeks, sh alale looduslikult oma veerežiim.

VAIDLUSTAMINE

Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide käesoleva otsuse andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtusse haldusmenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Teadmiseks: Elering AS, Maa- ja Ruumiamet, Riigimetsa Majandamise Keskus, Tori Vallavalitsus, Transpordiamet

Maigi Säinas
vanemspetsialist
maapõuebüroo